

Vidzemes Augstskola
Studiju programma "Mediju studijas un žurnālistika"
1. kursa studente Madara Māsāne
Studiju kurss "Žurnālista praktikums"
Mājas darbs "Apraksts"
03.04.2025.

Ilgtspējīga pasākumu veidošana

Vai tu esi kādreiz aizdomājies, kādu ietekmi uz vidi atstāj pasākumu veidošana? Katru gadu Latvijā notiek festivāli, konferences, pilsētas svētki un daudz citi pasākumi, kura veidošanai tiek patērētas tonnas papīra un vienreizlietojamie trauki. Ikviens pasākums var būt drauds dabai, ja netiek mainīti ieradumi ilgtspējas attīstībai. Mūsdienās arvien vairāk organizatori izvēlas zaļāku pieeju, meklējot risinājumus, kā radīt neaizmirstamu pasākumu, vienlaikus saudzējot dabu. Ilgtspējīgas vides saglabāšana ir kļuvusi par neatņemamu pasākumu rīkošanas sastāvdaļu, kuras mērķis ir ne tikai samazināt negatīvo ietekmi uz vidi, bet arī veicināt "zaļo" domāšanu sabiedrībā. Pasākumu organizatoriem ir jāievēro principi, kas ietver resursu efektīvu pārvaldību, atkritumu un enerģijas patēriņa samazināšanu, un sabiedrības izglītošanu, lai katrs pasākums kļūtu par videi draudzīga pasākuma piemēru. Pasākumu radīšanas procesā var ieraudzīt dažādas iespējas, kā to padarīt draudzīgāku videi. Un tas ir tikai sākums – pasākumi var kļūt par spēcīgu instrumentu, kas virza uz pārmaiņām, piedāvājot veidus, kā rūpēties par planētu, vienlaikus nodrošinot neaizmirstamus piedzīvojumus.

Resursu efektīva izmantošana

Latvijā arvien biežāk pasākumu organizatori pievērš uzmanību resursu efektīvai izmantošanai, lai samazinātu negatīvo ietekmi uz vidi. Dažādi kultūras un sporta pasākumi jau piekopj ilgtspējīgas vides saglabāšanas praksi, piemēram, pārejot uz digitālajām biļetēm un informatīvajiem materiāliem, kas palīdz samazināt papīra patēriņu. Daudzos festivālos, piemēram, "Positivus", "Summer sound" un "Lampa" sarunu festivāls ir sākuši izmantot digitālās ieejas biļetes, kā arī mudina apmeklētājus izvēlēties dabai draudzīgu pārvietošanās veidu.

Vairākos sporta pasākumos, piemēram, "Rīgas maratonā" un taku skrējienā "Stirnu buks", kas notiek vairākas reizes gadā, tiek veicināta atkritumu šķirošana, pasākuma norises vietā izvietojot marķētus konteinerus. Arvien vairāk šādos pasākumos atsakās arī no vienreizlietojamiem plastmasas traukiem, kas samazina negatīvo ietekmi uz vidi. Pasākumos "Skaņu mežs" un "Rīgas ritmi", organizatori piedāvā iespēju izmantot vairākkārt lietojamus traukus, tādējādi samazinot plastmasas atkritumus, kuri ik gadu nogalina ļoti daudz putnu un jūras zīdītāju. Arī pārtikas zonās festivālos un pilsētas svētkos biežāk tiek izmantoti ilgtspējīgi trauki, kā arī apmeklētāji tiek aicināti ņemt līdzi savas daudzkārt lietojamās pudeles, jo tiek nodrošināti dzeramā ūdens uzpildes punkti. Šīs iniciatīvas pierāda, ka Latvijās resursu efektīva izmantošana pasākumos kļūst par normu un organizatori arvien vairāk meklē jaunus

risinājumus, kā samazināt negatīvo ietekmi uz vidi, vienlaikus arī nodrošinot kvalitatīvu pasākumu pieredzi.

Videi draudzīgs transports

Tāpat arī pārvietošanās veids ir neatņemama sastāvdaļa pasākumu organizēšanā un ilgtspējīgas vides saglabāšanā. Latvijā pasākumu organizatori arvien vairāk domā par videi draudzīgu nokļūšanu uz pasākumu norises vietu. Lai mazinātu transporta radīto oglekļa dioksīda emisiju, tiek veicināta sabiedriskā transporta izmantošana un ieviesti kopbraukšanas risinājumi. Piemēram, “Positivus” un “Summer Sound” festivāla organizatori sadarbojas ar sabiedriskā transporta uzņēmumiem, lai nodrošinātu papildu reisu un atvieglotu dalībnieku nokļūšanu pasākuma norises vietā. Šādi risinājumi ne tikai samazina individuālo pārvietošanos ar personīgo automašīnu, bet arī mazina satiksmes sastrēgumus un autostāvvietu trūkumu. Taču jāmin, ka pagājušā gada vasarā *airBaltic* ieviesa īpašus lidojumus no Rīgas uz Liepāju, lai cilvēkiem nodrošinātu ērtu un ātru pārvietošanos gan uz pasaules rallija čempionāta (WRC) posmu, gan uz, jau iepriekš minēto, mūzikas festivālu “Summer Sound”. Protams, iespēja lidot nodrošināja ceļojuma ērtības, taču jāņem vērā, ka aviotransports nodara būtisku kaitējumu dabai, radot oglekļa dioksīda emisiju, kas veicina klimata pārmaiņas. Tāpēc ir vērts apdomāt par alternatīviem pārvietošanās veidiem, kas, iespējams, ērtības ziņā nebūs tie paši labākie, taču videi draudzīgāki risinājumi.

Pilsētu pasākumos īpaši aktuāla ir velo infrastruktūra. Piemēram “Rīgas maratona” laikā tiek izvietotas papildu velo novietnes, lai dalībnieki un skatītāji varētu ērti ierasties ar divriteņiem un viņiem nebūtu jāuztraucas, kur tos novietot. Tāpat “Lampa” sarunu festivāls mudina apmeklētājus kā nokļūšanas veidu izmantot velosipēdus, piedāvājot velosipēdu novietnes. Šīs iniciatīvas parāda, ka Latvijā pasākumu organizatori apzinās transporta ietekmi uz vidi un cenšas radīt ilgtspējīgākus risinājumus, kas samazina piesārņojumu un uzlabo pasākumu apmeklētāju pieredzi.

Sabiedrības izglītošana

Tāpat arī sabiedrības izglītošana ir būtiska ilgtspējīgas vides saglabāšanas sastāvdaļa, jo tieši informēti un motivēti cilvēki var veicināt pozitīvas pārmaiņas. Pasākumu organizatori Latvijā arvien biežāk integrē izglītojošus elementus, lai mudinātu apmeklētājus pieņemt videi draudzīgākus lēmumus ikdienā. Viens no efektīvākajiem veidiem, kā veicināt ilgtspējīgu domāšanu, ir informatīvas darbnīcas un diskusijas. Piemēram, jau iepriekšminētajā “Lampa” sarunu festivālā, piedāvā plašu programmu ar vides tēmām, tostarp diskusijas par klimata pārmaiņām, atkritumu samazināšanu un ilgtspējīgu patēriņu. Šādas aktivitātes dod iespēju ne tikai uzzināt vairāk, bet arī praktiski pielietot iegūtās zināšanas. Festivālos un pilsētas svētkos bieži tiek veidotas zaļās zonas, kur apmeklētāji var apgūt videi draudzīgus risinājumus. Piemēram, Positivus festivālā ir bijušas iespējas piedalīties atkritumu šķirošanas spēlēs un meistarklasēs par *zero-waste* dzīvesveidu. Arī Rīgas pilsētas svētkos nereti tiek rīkotas ekodarbnīcas, kurās apmeklētāji var iemācīties pagatavot dabai draudzīgu kosmētiku, kompostēt organiskos atkritumus un izveidot ilgtspējīgus iepakojumus.

Vēl viens veids, kā informēt apmeklētājus, ir videi draudzīgu risinājumu demonstrēšana pašos pasākumos. Piemēram, piedāvājot uzpildāmos ūdens punktus, organizatori ne tikai samazina plastmasas patēriņu, bet arī veicina sabiedrības izpratni par resursu taupīšanu. Tāpat arvien populārāki kļūst zaļie informācijas stendi un digitālie ceļveži, kas palīdz orientēties pasākuma teritorijā, samazinot vajadzību pēc drukātiem materiāliem. Izglītojošo aktivitāšu iekļaušana pasākumos palīdz veidot sabiedrībā ilgtermiņa paradumu maiņu, mudinot cilvēkus domāt par savu rīcību ietekmi uz vidi arī pēc pasākuma beigām. Kad apmeklētāji redz, kā ilgtspējīgi risinājumi darbojas praksē, viņi ir vairāk motivēti tos ieviest arī savā ikdienā.

Ilgspējības uzraudzība

Lai pasākumu ilgtspēja būtu efektīva, svarīgi ir arī ilgtspējības izvērtēšana un uzraudzība. Latvijā ik gadu rodas aptuveni 600 000–700 000 tonnu sadzīves atkritumu, no kuriem aptuveni puse tiek noglabāta poligonos. Lai samazinātu atkritumu apjomu un veicinātu to pārstrādi, valsts īsteno dažādas stratēģijas un plānus. Piemēram, "Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2021–2028" ietver pasākumus atkritumu rašanās novēršanai, pārtikas atkritumu samazināšanai un iepakojuma atkritumu mazināšanai. Lai efektīvi izvērtētu un uzraudzītu ilgtspējības pasākumu ietekmi, nepieciešami precīzi dati un regulāra monitoringa sistēma. Latvijā tiek veikti pētījumi un izstrādāti ziņojumi, kas sniedz ieskatu par dažādu pasākumu efektivitāti un ietekmi uz vidi. Apvienojot šos elementus, iespējams veidot pasākumus, kas ne tikai nodrošina izklaidi un izglītību, bet arī rūpējas par vides saglabāšanu un ilgtspējīgu nākotni.

Nobeigums

Pasākumu organizēšana ir daudz vairāk nekā tikai izklaide. Tā ir iespēja veidot sabiedrības attieksmi pret vidi, demonstrēt, ka arī lieliem notikumiem var būt pozitīva ietekme uz vidi. Ilgtspējības principu ieviešana un to stingra ievērošana ir ceļš uz zaļāku nākotni, kur cilvēki kļūst apzinīgāki par saviem ikdienas paradumiem un to ietekmi uz pasauli. Pasākumi Latvijā jau šobrīd ir ceļamaize nākotnei, kur izklaide, kultūra un sabiedrības izglītošana ir savstarpēji saistītas ar ilgtspēju un rūpēm par dabu. Un, jo vairāk mēs darīsim, jo vairāk nākotnes pasākumi būs ne tikai par izklaidi, bet arī par ieguldījumu mūsu kopīgajā dzīves kvalitātē un vides ilgtspējā.

Izmantotie avoti

<https://jaunatne.gov.lv/wp-content/uploads/2025/01/Zala-projektu-istenosana.pdf>

<https://www.liepaja.lv/airbaltic-julija-un-augusta-nodrosinas-specialos-reisus-uz-liepaju/>

<https://www.atkritumi.lv/lv/skirosana/plastmasa/>

<https://www.eurofound.europa.eu/en/data-catalogue/degree-satisfaction-involvement-implementation-policies-green-transition-and>

<https://skolo.lv/mod/book/view.php?id=72228359&chapterid=307004>

<https://www.atd.lv/en/node/21115>

<https://rimirigamarathon.com/lv/ilgtspeja/>

<https://positivusfestival.com/lv/festivala-informacija/ilgtspejigs-positivus/>

<https://festivalslampa.lv/lv/ilgtspeja>